

ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ร ๑๑๗๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
วังสวนสุนันทา ถนนนครราชสีมา
แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขออนุมัติเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาบทความวิจัย จำนวน ๒ เรื่อง
๒. เนื้อหาข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบตอบกลับและข้อเสนอแนะการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์
จำนวน ๑ ชุด

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) ได้จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างองค์ความรู้ ระดมนักวิชาการชั้นสูงเพื่อการวิจัยและพัฒนาสุขภาพของประชาชนภาคใต้ ได้ทำการวิจัยในโครงการพหุวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้

โดยคณะวิจัยได้สรุปผลการวิจัยในโครงการวิจัยดังกล่าว ซึ่งมีเนื้อหาที่น่าสนใจ โดยพบว่า “การใช้เรื่องเล่า” และ “การใช้กระบวนการกลุ่ม” เป็นรูปแบบหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในห้องเรียนที่มีนักเรียนต่างวัฒนธรรม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาทางการศึกษาและพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป จึงขออนุมัติให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลไปยังเครือข่ายที่เห็นสมควร เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือให้จังหวัดดำเนินการดังนี้

๑. มีหนังสือแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยดังกล่าว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑,๒) ทั้งนี้สามารถศึกษารายละเอียดงานวิจัยเพิ่มเติม ได้ที่ website ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น www.thailocaladmin.go.th ช่องทาง banner “คุณภาพชีวิตและคุณภาพท้องถิ่น” และ website ของสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ www.rdh.psu.ac.th

/๒. ให้จังหวัด...

๒. ให้จังหวัดพิจารณาตอบกลับ ตามแบบตอบกลับและข้อเสนอแนะการเผยแพร่ผลงานวิจัย และการนำไปใช้ประโยชน์ เรื่อง “การใช้เรื่องเล่า และกระบวนการกลุ่มสองนวัตกรรมการสอน ช่วยลดความต่างทางวัฒนธรรม” ความละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ ไปยังสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ ทางโทรสารหมายเลข ๐-๗๔๔๕-๕๑๕๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิต วัฒนเสน)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการมีส่วนร่วม
ส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๓-๕
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๕

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”

ที่ ศธ 0521.21/063

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ.....**30272**
วันที่ - ๘ สิงหาคม 2552
เวลา.....

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้
ชั้น 6 อาคารบริหาร คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

3 มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่งานวิจัย

เรียน อธิบดีกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความวิจัย จำนวน 2 เรื่อง
  2. เนื้อหาข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 ชุด
  3. แบบตอบกลับและข้อเสนอแนะการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ จำนวน 1 ชุด
  4. จดหมายข่าว "รอบรู้สุขภาพะได้" ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนมกราคม - มีนาคม 2552 จำนวน 1 ฉบับ

เลขรับ.....**๐๖๖๙๔**
วันที่.....
เวลา.....

ด้วยสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) ได้จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
สร้างองค์ความรู้ ระดมนักวิชาการชั้นสูงเพื่อการวิจัยและพัฒนาสุขภาพของประชาชนภาคใต้ โดยนับตั้งแต่ออกตั้งจนถึงปัจจุบันเป็น
ระยะเวลากว่า 5 ปี วพส. ได้มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพ สุขภาวะและงานวิจัยที่น่าสนใจมากมายที่เห็นควรได้รับการเผยแพร่แก่
สาธารณชนให้ได้รับรู้โดยทั่วกัน เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนต่อไป

และในขณะนี้คณะนักวิจัยได้สรุปผลการวิจัย จำนวน 2 เรื่อง รายละเอียดดังเอกสารแนบ ซึ่งมีเนื้อหาที่น่าสนใจ
จึงเผยแพร่ผลงานวิจัยดังกล่าวมายังหน่วยงานของท่านเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเผยแพร่ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิพนธ์ รัตนาคม)

ผู้ประสานงานแผนงานสื่อสารสาธารณะและขับเคลื่อน

แบบตอบกลับและข้อเสนอแนะ
การเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์
'การใช้เรื่องเล่า' และ 'กระบวนการกลุ่มสองนวัตกรรมการสอน ช่วยลดความต่างทางวัฒนธรรม'

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง และให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในช่องว่าง

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุล ..... ตำแหน่ง .....

หน่วยงาน .....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... อีเมล .....

2. ท่านคิดว่างานวิจัยเรื่องนี้มีประโยชน์ต่อหน่วยงานของท่านมากน้อยเพียงใด

มาก   ปานกลาง   น้อย

3. จากงานวิจัยเรื่องนี้ท่านมีแนวทางหรือวิธีที่จะนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร

1. ....

2. ....

3. ....

4. ท่านต้องการการสนับสนุนหรือช่วยเหลือด้านใดบ้างเพื่อให้เกิดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์

1. ....

2. ....

3. ....

5. ท่านคิดว่างานวิจัยเรื่องนี้ควรเผยแพร่ไปยังหน่วยงานหรือบุคคลใดบ้าง (โปรดระบุที่อยู่หรือเบอร์ติดต่อ)

1. ....

2. ....

3. ....

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

กรุณาส่งแบบตอบกลับและข้อเสนอแนะมายัง

โทรสารหมายเลข 0-7445-5150 หรือ ird_south@yahoo.co.th

หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ฝ่ายสื่อสารฯ โทร. 0-7445-5150

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

*****

สนใจข้อมูลงานวิจัยเพิ่มเติม ดูรายละเอียดได้ที่ www.rdh.psu.ac.th

‘การใช้เรื่องเล่า’ และ ‘กระบวนการกลุ่ม’

สองนวัตกรรมหลักสูตรการสอน ช่วยลดความต่างทางวัฒนธรรม

งานวิจัยล่าสุดในพื้นที่สามจังหวัดพบ ‘การใช้เรื่องเล่า’ และ ‘กระบวนการกลุ่ม’ ช่วยสร้างการยอมรับระหว่างนักเรียนต่างวัฒนธรรม และปรับใช้เป็นหลักสูตรเฉพาะ หวังผลสร้างความสมานฉันท์อย่างยั่งยืน

ด้วยความต่างในหลายด้านทางวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งศาสนา ภาษา ประเพณี ความเชื่อ ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่มคนมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้คนในแต่ละวัฒนธรรมสามารถเข้าใจในความต่างของกันและกันจะสามารถช่วยลดอคติและยอมรับในความต่างทางวัฒนธรรม อันจะนำมาซึ่งสันติสุขอย่างยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

ดังนั้น นักวิจัยในพื้นที่จึงได้ศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในห้องเรียนที่มีนักเรียนต่างวัฒนธรรม โดยพบว่า ‘การใช้เรื่องเล่า’ และ ‘การใช้กระบวนการกลุ่ม’ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยในชุดโครงการพัฒนาบูรณาการศึกษาศาสตร์และการศึกษาศาสตร์ ได้รับ การสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) สามารถตอบโจทย์ดังกล่าวได้

เสริม “เรื่องเล่า” ในชั้นเรียน สานสัมพันธ์วัฒนธรรมที่แตกต่าง

งานวิจัยพบหลักสูตรการเรียนโดยใช้ ‘เรื่องเล่า’ ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเยาวชนต่างวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

รศ.ดร.ดวงมณี จงรักษ์ และคณะ จากภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้สรุปผลงานวิจัยเรื่อง “การใช้การเล่าเรื่องราวเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและยอมรับความหลากหลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี” ว่าการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบการเล่าเรื่องราวที่นำมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จะทำให้นักเรียนต่างศาสนาในห้องเรียนเดียวกันสามารถเรียนรู้และยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรมได้ดีกว่าการใช้การเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นที่มั่นใจได้ว่าการใช้การเล่าเรื่องราวประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและยอมรับความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

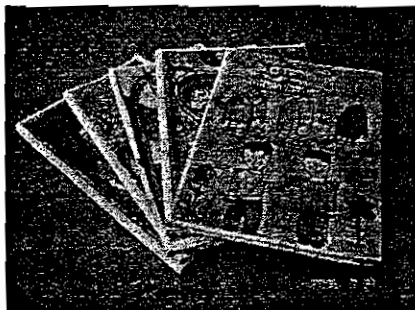
“วัยเด็กเป็นวัยที่ซึมซับความคิดและพฤติกรรมจากสิ่งแวดล้อมได้ง่ายอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ครู เพื่อน รวมทั้งโทรทัศน์ หนังสือการ์ตูน วรรณกรรมสำหรับเด็ก นิทาน ดังนั้นการเล่าเรื่องราวที่ตัวละครแสดงทัศนคติเชิงบวกทางวัฒนธรรมจึงเป็นเสมือนสะพานช่วยเชื่อมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม และสามารถทำให้ชั้นเรียนกลายเป็นชุมชนที่มีเรื่องราวในการช่วยลดความตึงเครียดระหว่างเชื้อชาติได้ด้วย” รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี อธิบายและบอกอีกว่า

ผลการศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดปัตตานี พบว่านักเรียนในห้องเรียนที่ใช้การเล่าเรื่องราวมีการตระหนักรู้และยอมรับในความหลากหลายในวัฒนธรรมสูงกว่าการทดลอง รวมทั้งสูงกว่านักเรียนในห้องเรียนปกติ

“คะแนนเฉลี่ยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การใช้เรื่องเล่าประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนจะช่วยสร้างการตระหนักรู้และยอมรับในวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น”

นักวิจัยยังบอกอีกว่า จากการสังเกตนักเรียนในแต่ละกลุ่มซึ่งคละกัน ทั้งนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมได้ทำกิจกรรมตั้งแต่ครั้งแรกจนจบ เด็กนักเรียนสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างราบรื่นและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีซึ่งได้รับการประเมินร่วมกับคุณครูประจำชั้นของกลุ่มทดลองที่ได้กล่าวว่านักเรียนห้องทดลองเรียนรู้เรื่องการทำงานเป็นกลุ่มเป็นระบบมากกว่าเดิมอย่างเห็น ได้ชัด และสิ่งที่เป็นผลงานที่ชัดเจนของนักเรียนคือการร่วมกันแต่งนิทานเพื่อความสามัคคีสมานฉันท์ได้

จำนวน 5 เรื่องด้วยกัน คือ 1) ดุงเนื้อของนายเงิน 2) เพื่อนสนิท 3) ขนมหิ้งขึ้นกับเด็กชายสองคน 4) สง่ากับพาทิ 5) ครอบครัวยอบอุ้น

อย่างไรก็ตาม รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี ยังให้ข้อเสนอแนะอีกว่าเพื่อให้ผลการวิจัยนี้ประสบผลสำเร็จมากขึ้นเมื่อนำไปใช้จริง คณะครูในโรงเรียนและครูผู้นำแผนการใช้การเล่าเรื่องราวนี้ ไปใช้ในการเรียนการสอนต้องปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของการตระหนักรู้และยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วย

แตกต่างอย่างเข้าใจด้วย ‘กระบวนการกลุ่ม’

แนะพัฒนาการเรียนระดับประถมด้วยกระบวนการกลุ่มสร้างความเข้าใจในความแตกต่างของสังคมที่หลากหลาย

อาจารย์เพ็ญประภา ปริญญาพล นักวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงได้ทำการศึกษาเรื่อง ‘ประสิทธิผลของกระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและการยอมรับความหลากหลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี’

จากการศึกษากับกลุ่มนักเรียนจำนวน 39 คน โดยเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน เช่น การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก การรู้จักตนเอง สอนการคิดเชิงวิเคราะห์ การสร้างความเข้าใจในโลกทัศน์ของผู้อื่น และการมีปฏิสัมพันธ์แบบร่วมมือ โดยหลังเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามการตระหนักรู้และยอมรับวัฒนธรรมสูงกว่าก่อนการทดลอง อีกทั้งยังสูงกว่านักเรียนในห้องเรียนปกติ

“ความตระหนักรู้และยอมรับในวัฒนธรรมของเด็กนักเรียนในกลุ่มทดลองมีส่วนเพิ่มขึ้น และจากการสังเกตพบว่านักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิมมีการทำงานร่วมมือในห้องเรียนกันเป็นอย่างดี เช่น ในกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติของวัฒนธรรมไทยพุทธและไทยมุสลิมนักเรียนจะช่วยเหลือกันคิดและนำเสนอด้วยการสลับบทบาทกัน นักเรียนไทยมุสลิมจะสวมบทบาทและจำลองรูปแบบวัฒนธรรมไทยพุทธ ส่วนนักเรียนไทยพุทธก็จะสวมบทบาทและจำลองรูปแบบวัฒนธรรมของไทยมุสลิมอย่างสมจริง”

แม้ว่างานวิจัยทั้งสองเรื่องจะมีแนวทางและวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองเรื่องมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างการยอมรับทางวัฒนธรรมแก่เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และนอกจากผลงานวิจัยดังกล่าวแล้ว ชุดโครงการพหุวัฒนธรรมศึกษายังมีผลงานวิจัยอีกหลายเรื่อง

+++++

สนใจข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อได้ที่ฝ่ายสื่อสารสาธารณะฯ สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้

โทร. 074-455-150 หรือ ird_south@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง “การใช้การเล่าเรื่องราวเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและยอมรับความหลากหลาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี”

ดวงมณี จงรักษ์ และคณะ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและยอมรับความหลากหลายของนักเรียนชั้นประถมโดยใช้การเล่าเรื่องราว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 54 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 27 คน คณะผู้วิจัยดำเนินการใช้การเล่าเรื่องราวในชั้นเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งหมด 20 คาบ สัปดาห์ละ 2 คาบๆ ละ 50 นาที รวม 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการสอนการใช้เรื่องราวเพื่อการตระหนักรู้ในวัฒนธรรม 2) แบบสอบถามการตระหนักรู้วัฒนธรรม จำนวน 35 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 3) แบบสอบถามการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 24 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent, Independent และสถิติ ANCOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนในห้องเรียนที่มีการใช้การเล่าเรื่องราวมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสำรวจการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. นักเรียนในห้องเรียนปกคมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสำรวจการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. นักเรียนในห้องเรียนที่มีการใช้การเล่าเรื่องราวมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสำรวจการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายสูงกว่านักเรียนในห้องเรียนปกคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของกระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและการยอมรับความหลากหลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี”

เพ็ญประภา ปริญาพล และดวงมณี จงรักษ์

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มต่อการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและการยอมรับความหลากหลายของนักเรียนชั้นประถม โดยกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งให้ครูประจำชั้นแต่ละห้องพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่มีอิทธิพลกับกลุ่มเพื่อนจากทุกห้องเรียนได้จำนวน 39 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 19 และ 20 คนตามลำดับ กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มนี้ สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 50 นาที-1 ชั่วโมงรวมจำนวน 18 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและการยอมรับความหลากหลายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี 2) แบบสอบถามการตระหนักรู้วัฒนธรรม จำนวน 35 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 3) แบบสอบถามการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 24 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent, Independent และสถิติ ANCOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามการตระหนักรู้วัฒนธรรมและค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสำรวจการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .005 ตามลำดับ
2. นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามการตระหนักรู้วัฒนธรรมและค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสำรวจการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามการตระหนักรู้วัฒนธรรมและค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสำรวจการยอมรับวัฒนธรรมและความหลากหลายสูงกว่านักเรียนในห้องเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005

รอบรู้สุขภาพไว้ดี

ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนมกราคม - มีนาคม 2551

งานวิจัยแนะนำปรับหลักสูตรการเรียนสามจังหวัดชายแดน
ช่วยสร้างความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม

“

นักวิชาการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
ยืนยันผลการวิจัย ที่ปรับหลักสูตรการเรียนมีส่วน
ช่วยสร้างความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม
และช่วยลดอคติเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่
พร้อมผลักดันสถานศึกษา
บูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่น
เข้าสู่หลักสูตร
การเรียนการสอน

”

NEW MOVEMENT

งานวิจัยแนะนำปรับหลักสูตรการเรียนสามจังหวัดชายแดน
ช่วยสร้างความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ...2
รู้และเข้าใจในพิธีศพของชาวมุสลิม ...4

SCOOPS

กำลังใจชาวไทยหลังโศกภัยช่วยยาใจเราไว้ ในงานสร้างสุข 4 ภาค ...5
เครือข่ายวิจัยชุมชน : โบนุชน-โดยชุมชน-เพื่อชุมชน ...6
จิตอาสาสร้างคน...สร้างโลก ...7

บันทึกอาสา

เกาะติดภารกิจชุมชน บันทึกอาสา รุ่นที่ 3 ...8
ตามรอยบันทึกอาสา ...9
: เสียงสะท้อนจากชุมชน
: บันทึกอาสากับการเปลี่ยนแปลง
: เมื่อวันถูกลอบปากคำ !

งานวิจัยแนะปรับหลักสูตรการเรียนสามจังหวัดชายแดน ช่วยสร้างความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม

นักวิชาการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ยืนยัน ผลการวิจัยชี้ปรับหลักสูตรการเรียนมีส่วนช่วยสร้างความเข้าใจ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และช่วยลดอคติเมื่อเติบโต เป็นผู้ใหญ่ พร้อมผลักดันสถานศึกษาบูรณาการวัฒนธรรม ท้องถิ่นเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน

“

การเรียนแบบร่วมมือ หรือ *Cooperative Learning* เป็นรูปแบบการเรียนที่นักการศึกษาเชื่อว่าจะช่วยลดอคติ ความไม่ไว้วางใจกัน และช่วยให้เกิดการยอมรับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้

”

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะเป็นสังคม พหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยประชากรที่มีความแตกต่าง ทางเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา มีทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายู หรือ ไทยมุสลิมซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูใน การสื่อสาร ชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยสยามซึ่งส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ ในการสื่อสาร ในอดีตความแตกต่างและความหลากหลายทาง วัฒนธรรมเช่นนี้ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกัน จน กระทั่งเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนต้องเปลี่ยนแปลงไป

เกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจกัน เกิดอคติ แบ่งพรรค แบ่งพวก ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้จึงควรมีลักษณะพิเศษ คือต้องใช้กระบวนการ ศึกษาสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ของท้องถิ่นและปลูกฝังค่านิยมเรื่องการยอมรับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกกลุ่ม

ผศ.บัณฑิต ดุลยรักษ์ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และคณะ ได้ทำโครงการวิจัยเรื่อง “ผลของการเรียนแบบร่วมมือวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีต่อการยอมรับความ หลากหลายทางวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดปัตตานี” โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและ พัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) ได้สรุปผลการศึกษาว่า นักเรียน ที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคต่างๆ 4 เทคนิค ได้แก่ เทคนิค การแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เทคนิคการแข่งขัน ระหว่างกลุ่มด้วยเกม เทคนิคการตอบทเรียน และเทคนิคการ รวมกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดการยอมรับความหลากหลายทาง วัฒนธรรมมากขึ้น

“การเรียนแบบร่วมมือ หรือ *Cooperative Learning* ทั้ง 4 แบบ เป็นรูปแบบการเรียนที่นักการศึกษาเชื่อว่าจะช่วย ลดอคติ ความไม่ไว้วางใจกัน และช่วยให้เกิดการยอมรับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ เนื่องจากนักเรียนมีโอกาส ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มอย่างใกล้ชิด กระบวนการและ บรรยากาศการเรียนรู้อำนาจให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ การศึกษาเรื่องนี้ นักวิจัยได้ร่วมมือกับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดนักเรียนเป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มเข้ารับการเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4 แบบ และการเรียนแบบปกติอีก 1 วิธี ซึ่งภายหลังการศึกษาได้ผลสรุปว่า นักเรียนที่ผ่านการเรียนแบบร่วมมือทั้ง 4 แบบ มีแนวโน้มยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากกว่าชั้นเรียนปกติ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะจัดสภาพห้องเรียนให้เป็น “ห้องเรียนพหุ

“

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ จนในที่สุดสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติ ยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกัน และเชื่อว่าต่อไปเขาจะโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอคติน้อยลง

”

วัฒนธรรม” โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มมีความหลากหลายแตกต่างกันทั้งนักเรียนไทยพุทธ ไทยมุสลิม นักเรียนมีความสามารถแตกต่างกันทั้งเก่งมาก ปานกลาง และอ่อนในกลุ่มเดียวกันเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน ตลอดจนสร้างโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น เกิดบรรยากาศและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ จนในที่สุดสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติ ยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกัน และ

เชื่อว่านักเรียนเหล่านี้จะโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอคติน้อยลง”

นักวิจัยยังบอกอีกว่า ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ แต่การสร้างความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสามารถทำได้ดีกว่าเพราะเนื้อหา/สาระมีความเกี่ยวข้องโดยตรง การจัดห้องเรียนพหุวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความหลากหลายแตกต่างกันทั้งเพศ เชื้อชาติ ศาสนา และความสามารถทางการเรียน นักเรียนทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่ละคนต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของกลุ่ม

และที่สำคัญคือ ครูผู้สอนต้องเข้าอกเข้าใจ และเอาใจใส่ให้นักเรียน ต้องให้การสนับสนุนนักเรียนทุกกลุ่ม และปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนโดยปราศจากอคติ ให้ความจริงใจ ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ยอมรับความสามารถของนักเรียนทุกกลุ่ม และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง

สำหรับพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม ดังนั้นควรศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความสมานฉันท์ทางวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการศึกษาที่ผสมผสาน หรือบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา จึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

สนใจข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อได้ที่ ฝ่ายสื่อสารสาธารณะ สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ โทร.074-455150

บอกเล่าเก้าสิบ

สมเด็จพระพี่นางเธอ แบบอย่างปวงชนชาวไทย

ยังความโศกเศร้าอาลัยแก่ปวงพสกนิกรชาวไทยต่อการจากไปของ ‘สมเด็จพระพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์’

ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระเมตตาคุณ และพระคุณอันประเสริฐที่พระองค์ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ทุกด้านเพื่อทรงมุ่งหวังที่จะบำบัดปัดเป่าทุกข์ยากให้

หมดไปจากประชาชน อีกทั้งยังได้ทรงเป็นกำลังสำคัญของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

พระกรณียกิจที่รู้จักกันเป็นอย่างดี เช่น โครงการแพทย์มูลนิธิแพथ้อาสาสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี (พอ.สว.) ซึ่งเป็นแบบอย่างการทำงานของผู้มีจิตสาธารณะ และมุ่งหวังก่อเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง

เป็นแบบอย่างที่ดีของปวงชนชาวไทยได้ยึดถือไว้เป็นแนวปฏิบัติโดยทั่วกัน

วิบูลย์ รัตนาภรณ์ บรรณาธิการ

เหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นคร่าชีวิตผู้บริสุทธิ์ไม่เว้นวัน ไม่เพียงส่งผลต่อความรู้สึกสูญเสียของญาติมิตรต่อผู้ที่จากไปเท่านั้น แต่ทุกครั้งที่มีผู้เสียชีวิต ผู้ที่อยู่เบื้องหลังยังมีหน้าที่รับผิดชอบจัดพิธีศพให้ถูกต้องตาม

รู้และเข้าใจใน

พิธีศพของชาวมุสลิม

“

เมื่อนับรวมเสร็จสรรพแล้ว ค่าใช้จ่ายในการจัดการงานศพสูงหลายหมื่นบาท ซึ่งยังไม่นับรวมค่าเสียหายได้ในกรณีที่หฃงหมายไม่สามารถออกไปทำงานได้ เพราะต้องอยู่ในช่วงอดะห์ (เก็บตัวอยู่บ้าน) เป็นเวลาหลายเดือน ตามประเพณีนิยมของชาวมุสลิม

”

หลักศาสนาอิสลามเพื่อให้ผู้ตายกลับสู่ความเมตตาของพระเจ้าเป็นเจ้าของด้วยความบริสุทธิ์

ศาสนิกชนอื่นอาจจะเข้าใจกันอย่างผิวเผินว่า หากเมื่อใดที่มีผู้เสียชีวิต ญาติพี่น้องหรือคนในครอบครัวจะต้องเร่งจัดการศพ และรีบนำฝังสุกิบอร์หรือสุสานภายใน 24 ชั่วโมง ซึ่งดูเหมือนไม่ใช่เรื่องยากและไม่น่าจะมีค่าใช้จ่ายมากมายให้ต้องแบกรับ แต่จากการจัดประชุมโดยศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ หรือ ศวชต. ได้ถอดบทเรียนจากสตรีหฃงผู้ได้รับผลกระทบทำให้ได้รับทราบข้อมูลที่น่าสนใจ และอดเห็นใจไม่ได้ว่า ครอบครัวของผู้เสียชีวิตชาวมุสลิมมีหน้าที่รับผิดชอบไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการจัดพิธีศพในศาสนาอื่นๆ

เมื่อมีผู้เสียชีวิต (โดยผู้เสียชีวิตจากสถานการณ์ความไม่สงบส่วนมากเป็นผู้ชายและเป็นหัวหน้าครอบครัว) คนในครอบครัวมีหน้าที่จะต้องจัดการศพ โดยมี 4 ขั้นตอนได้แก่ การอาบน้ำศพ, การห่อศพ, การละหมาดศพ และการฝังศพ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายแฝงเร้นอยู่ในทุกขั้นตอน

การอาบน้ำศพ เพื่อชำระล้างร่างกาย ให้ศพมีรูปร่างกระชับ และดับกลิ่นศพ

การห่อศพ ผ้าห่อศพประกอบด้วยผ้าขาว, สำลี และการบูร มีจุดมุ่งหมายเพื่อปกปิดร่างกายหรืออวัยวะแล้ว ยังมีความหมายแสดงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (ซึ่งบ่งบอกถึงความบริสุทธิ์ชาวสะอาด)

การละหมาดศพ เมื่อมีผู้เสียชีวิต ญาติพี่น้องเพื่อนพ้องจะมาร่วมกันละหมาดศพเพื่อร่วมกันขอพรให้ศพ

การฝังศพ ผู้จัดงานศพจะเสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าโลงศพ และค่าชุดหลุมฝังศพ

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการจัดการศพทั้ง 4 ขั้นตอนแล้ว ในบางพื้นที่เจ้าภาพยังมีประเพณีนิยมอื่น ๆ ได้แก่

- การเผากุโบร์ หรือ การเผาสุสาน
- การจัดอาหารเลี้ยง 7 วัน
- การอ่านอัลกุรอาน
- ค่าใช้จ่ายจิปาถะอื่นๆ

เมื่อนับรวมเสร็จสรรพแล้ว ค่าใช้จ่ายในการจัดการงานศพสูงหลายหมื่นบาท ซึ่งยังไม่นับรวมค่าเสียหายได้ในกรณีที่หฃงหมายไม่สามารถออกไปทำงานได้ เพราะต้องอยู่ในช่วงอดะห์ (เก็บตัวอยู่บ้าน) เป็นเวลาหลายเดือน ตามประเพณีนิยมของชาวมุสลิม

แม้ว่าปัจจุบันทางภาครัฐจะมอบเงินช่วยเหลือในกรณีที่เสียชีวิตจากความไม่สงบเป็นเงินหลายหมื่นบาท ที่คนภายนอกมองตัวเลขแล้วอาจจะดูว่าเป็นเงินก้อนโต แต่ในความเป็นจริงเงินเหล่านี้ไม่สามารถชดเชยได้กับความสูญเสียของครอบครัวผู้เสียชีวิต

ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวซึ่งได้รวบรวมมาจากการถอดบทเรียนสตรีหฃงบางส่วน ประเพณีนิยมหรือหลักปฏิบัติจึงอาจจะแตกต่างกันไปในบางพื้นที่

อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่ผู้ได้รับผลกระทบทุกคนต้องการเหมือนกันก็คือกำลังใจจากพี่น้องประชาชนชาวไทย

เอื้อเพื่อข้อมูลโดย ศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.)

เมื่อช่วงเดือนพฤศจิกายน 2550 ที่ผ่านมา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้ง 4 ภาค ร่วมจัดงานสร้างสุข 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือที่ จ.แพร่, ภาคอีสาน จ.มหาสารคาม, ภาคกลาง จ.สุพรรณบุรี และภาคใต้ จ.ภูเก็ต เพื่อให้เกิดกระแสการสร้างเสริมสุขภาพและสุขภาวะ ตลอดจนจนเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันของภาคีเครือข่ายในแต่ละภูมิภาคอีกด้วย

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) หนึ่งในภาคีเครือข่ายและผู้ร่วมจัดงานสร้างสุขภาคใต้ได้จัดโครงการ **ทะเลน้ำใจดับไฟใต้** เพื่อร่วมออกบูธในงานสร้างสุขแต่ละภาค โดยเริ่มจากจังหวัดภูเก็ตเมื่อวันที่ 2-4 พฤศจิกายน จ.แพร่ วันที่ 9-11 พฤศจิกายน และ จ.มหาสารคาม เมื่อวันที่ 19-21 พฤศจิกายน 2550

“พ็อยที่ภาคใต้ พักแล้วไหมคะ”

“จริงไหมที่เพื่อนนักเรียนทางใต้ที่โรงเรียนโดนเผาเค้าต้องนั่งเรียนในเต็นท์ นั่งเรียนใต้ต้นไม้”

“หนูเป็นห่วงคุณครูที่สอนในโรงเรียน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ค่ะ”

“ผมจะช่วยเค้าเหล่านั้นได้อย่างไรบ้างครับ”

“ผมได้ยินข่าวสารต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รู้สึกไม่ค่อยดีเลย ที่ต้องได้ยินข่าวมีการทำร้ายกัน”

“ผมสงสารคนที่นี่จังเลย ไม่รู้เค้าเป็นอยู่อย่างไร”

“ผมก็หนักอยู่แล้วว่า คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีทางที่จะเห็นด้วยกับการกระทำของกลุ่มผู้ก่อเหตุได้หมดหรอก”

“แล้วจะช่วยคนภาคใต้ได้อย่างไรบ้างครับ”

กำลังใจชาวไทยหลังไหลยียวยายใจชาวใต้ ในงานสร้างสุข 4 ภาค

โดยการออกบูธในโครงการนี้ได้รับความร่วมมือจาก **ศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.)** และ **โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (บอ.มอ.)** ส่งทีมงานเพื่อพบปะพูดคุยกับประชาชนผู้มาร่วมงานของแต่ละภาค พร้อมทั้งตอบข้อซักถามและสร้างความเข้าใจสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ตอนล่าง

การออกบูธครั้งนี้ได้รับความสนใจจากพี่น้องชาวไทยในแต่ละภูมิภาคเป็นอย่างดี ผู้มาร่วมงานจำนวนมากเข้ามาซักถามถึงความเป็นอยู่ของพี่น้องในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแสดงความห่วงใยต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการเขียนบัตรอวยพรเพื่อเป็นกำลังใจอย่างมากมาย

บางคนมีความสนใจเกี่ยวกับสถานการณ์ภาคใต้มากบ้างถามว่า

โดยทางทีมงาน ศวชต.และ บอ.มอ. ในฐานะคนทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตอบข้อซักถามของผู้ร่วมงานอย่างเต็มที่โดยยึดหลักการสร้างความเข้าใจอย่างสมานฉันท์ รวมถึงการให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในพื้นที่อีกด้วย โดยประชาชนผู้มาร่วมงานต่างแสดงความเห็นใจและร่วมเป็นกำลังใจแก่พี่น้องชาวใต้

สำหรับผู้สนใจสนับสนุนการทำงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ สามารถร่วมสมทบทุนผ่านชื่อบัญชี “สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้” ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เลขที่บัญชี 565-2-86035-1 หรือร่วมให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ที่ท่านสนใจ สอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 074-451149

เครือข่ายวิจัยชุมชน : ในชุมชน-โดยชุมชน-เพื่อชุมชน

ดร.อัศววิทย์ กาญจนโอภาส

นับตั้งแต่ปลายปี 2549 ที่สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) และสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ร่วมกันสานต่อแนวคิดในการเชื่อมโยงนักวิจัยและงานวิจัยเข้ากับชุมชนเพื่อเติมเต็มความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จนได้ก่อตั้ง ‘เครือข่ายวิจัยชุมชน’ (Community Research Network : CRN) ขึ้น เมื่อเดือนธันวาคม 2549

กว่า 1 ปี ที่ผ่านมา เครือข่ายวิจัยชุมชนได้ดำเนินงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อสร้างทิศทางใหม่ในการทำงานวิจัยเพื่อชุมชน ซึ่ง ดร.อัศววิทย์ กาญจนโอภาส รองประธานกรรมการเครือข่ายวิจัยชุมชน ได้ให้คำจำกัดความถึงการทำงานของเครือข่ายวิจัยชุมชนไว้อย่างน่าสนใจว่า ‘**ในชุมชน-โดยชุมชน-เพื่อชุมชน**’

เครือข่ายวิจัยชุมชนคืออะไร ทำงานเกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างไร ?

เครือข่ายวิจัยชุมชนจัดตั้งขึ้นมาเพื่อปิดช่องว่างระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา หรือตัวนักวิชาการ เครือข่ายฯ จะประสานงานว่าชุมชนมีความต้องการอะไรบ้าง มีปัญหาไหนที่ต้องการให้ช่วยประสานงานแก้ไข อย่างบางชุมชนมีปัญหาเรื่องการจัดการขยะ ก็หาความรู้ไปให้ ประสานนักวิชาการให้แต่ชุมชน ต้องมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมด้วย

นอกจากนี้เครือข่ายวิจัยชุมชนและสำนักวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยเป็นทางผ่านเข้า-ออกของงานวิจัย เครือข่ายฯ จึงมีข้อมูลว่ามีใครทำวิจัยอะไรอยู่ ใครทำอะไรเสร็จไปแล้วบ้าง และมีผลงานวิจัยเรื่องอะไร ซึ่งมองว่าตรงนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน

1 ปีกว่าที่ผ่านมามีกิจกรรมหรือผลสำเร็จอย่างไรบ้าง ?

เครือข่ายฯ ได้จัดกิจกรรมหรือโครงการหลายเรื่องที่น่าสนใจ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลากะตักเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ การแก้ปัญหาการเกิดราในเครื่องจักรสาน แก้ปัญหาฝายตักขยะ และในช่วงปี 50-51 ก็ได้จัดกิจกรรมใหญ่อยู่ 1 กิจกรรม คือ งานแลเลอติดมองอนาคต หาดใหญ่วิชาการด้วย เป็นโครงการหนึ่งที่นำเสนอใจมาก

ก้าวต่อไปในอนาคตของเครือข่ายวิจัยชุมชนเป็นอย่างไร?

จะมองเป็น 3 ระยะ คือ ระยะสั้นใน 1-2 ปีข้างหน้า จะมีการทำกิจกรรมกับชุมชนเพิ่มมากขึ้น ส่วนระยะกลางเครือข่ายวิจัยชุมชนจะเป็นองค์กรขับเคลื่อนการทำวิจัยชุมชนอย่างเป็นระบบและเป็นรูปแบบ เช่น พัฒนาศูนย์การเรียนรู้หรือนักวิจัยที่จะทำงานกับชุมชน

ในระยะยาว อยากรู้เห็นชุมชนทำวิจัยได้เอง โดยเครือข่ายวิจัยชุมชนเป็นเพียงพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษา

ต้องการจะฝากอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ ?

อยากจะฝากถึงทุกๆ คนว่า การทำงานวิจัยชุมชนเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม เลยอยากฝากว่าควรเปิดโอกาสให้ตัวเองเข้ามาเรียนรู้ เข้ามาสัมผัสการทำงานเพื่อชุมชนมากขึ้น ในระดับที่เราพร้อมหรือมีศักยภาพ

และอีกประเด็นก็คือนักวิจัยควรทำงานกันเป็นทีมมากขึ้น เพราะปัญหาในชุมชนจะเกี่ยวโยงกัน ยิ่งถ้ามีการประสานงานกันดีก็สามารถแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนได้เร็วและเสียเวลาน้อยลง ทั้งนี้เครือข่ายวิจัยชุมชนมีความยินดีที่จะจัดการติดต่อตรงนี้ให้

เรียนรู้การทำงานและร่วมเป็นเครือข่ายการทำงานในชุมชน-โดยชุมชน-เพื่อชุมชนกับ ‘เครือข่ายวิจัยชุมชน’ ได้ที่ <http://crn.psu.ac.th> หรือ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร.0-7428-6947

จิตอาสาสร้างคน...สร้างโลก

จากสภาพสังคมที่ทำให้ผู้คนมุ่งสนใจในเรื่องการแข่งขันทางด้านวัตถุกันมากขึ้น ส่งผลให้สังคมเกิดความตึงเครียด จนทำให้การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเริ่มลดน้อยลง ผู้คนเริ่มเห็นแก่ตัวและชวนขวยหลังต่างๆ เข้าหาตัวมากขึ้น จนเป็นเหตุให้สังคมเริ่มเสื่อมลงอย่างที่เราเห็น

ดังนั้นการจะช่วยให้สังคมเจริญขึ้นอย่างมั่นคงจึงต้องหันมาให้ความสำคัญในสิ่งตรงข้ามกับการเห็นแก่ตัว นั่นก็คือ **การให้** เราเริ่มต้นการให้ได้โดยง่ายจากสิ่งที่มีอยู่ เช่น เวลา แรงงาน เงินและสิ่งของ เป็นต้น

อย่างหนึ่งที่มีความหมายคล้ายกันกับการให้ แต่ยิ่งใหญ่มากกว่าคือคำว่า **“ใจอาสา-จิตอาสา-จิตสาธารณะ”** อาจต่างกันที่คำเรียกแต่ความหมายไม่ต่างกัน

ตัวอย่างที่ตีกรณีนึงที่สามารถหยิบยกมาให้เห็นคุณค่าและผลสำเร็จจากการรวมพลังผู้มีจิตอาสา ก็คือ การรวมพลังให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิที่ผู้คนทุกเพศต่างวัยหลายอาชีพ ทั้งคนไทยและต่างชาติมาร่วมกันช่วยเหลือผู้ที่ไม่ใช่ญาติมิตรของตนอย่างล้นหลามจนสร้างชื่อไปทั่วโลก

แต่หากรอให้เกิดพิบัติภัยแล้วจึงเกิดการรวมพลังการมีจิตอาสา มาช่วยเหลือกันนั้น อาจไม่เพียงพอกับความต้องการของสังคม เพราะยังมีอีกหลายปัญหา หลายเหตุการณ์ที่ยังต้องการความช่วยเหลือเพียงแต่เราเปิดใจรับรู้ความทุกข์และไม่นิ่งเฉยที่จะให้มันผ่านพ้นไป แม้เพียงจุดเล็กๆ แต่ก็เป็นการเริ่มต้นที่ดี ไม่ว่าจะอยู่จุดไหนเราก็สามารถทำประโยชน์ได้ เช่น เป็นอาสาสมัคร ดูแลผู้ป่วย ดูแลเด็ก ช่วยสอนหนังสือ หรือการ

ทำสาธารณประโยชน์

ในเทศกาลต่างๆ ก็สามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลาและทุกวัย

เชื่อว่าทุกสถาบันนอกจากจะสอนให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็นคนเก่งแล้ว แต่สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คือ การสอนให้เป็นคนดี นั่นหมายถึงการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกที่ดี ให้ช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนประโยชน์ที่ได้รับนอกจากจะทำให้เราได้มิตรและความอึดอ้อมใจแล้ว บ่อยครั้งอาจทำให้เราได้ค้นพบความต้องการหรือศักยภาพที่แท้จริงของตนเองอีกด้วย

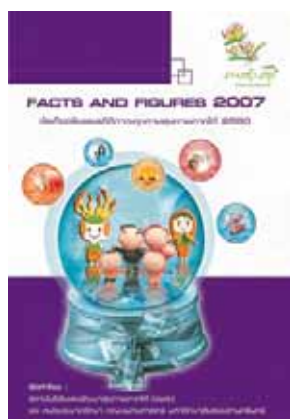
อันที่จริงแล้วจิตอาสานั้นมีอยู่ในทุกคน เพราะทุกคนล้วนมีความปรารถนาที่จะทำความดี แต่บางครั้งความดีนั้นอาจถูกสกัดกั้นด้วยความกลัว เช่น กลัวเสียการเรียน กลัวเพื่อนหัวเราะเยาะ กลัวพ่อ แม่ตำหนิ อยากบอกว่าการเป็นอาสาสมัครนั้นไม่ได้น่ากลัว เพียงแต่ต้องตั้งใจมั่นเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม

แล้วเราจะมาเรียนรู้เคล็ดลับที่จะเป็นบุคคลที่มีจิตอาสาได้อย่างง่ายๆ และมีความสุขอีกด้วย

ชนิษฐา ทะยิมะแซ

ผู้ประสานงานโครงการเยาวชนจิตอาสา

Facts & figures 2007 **ข้อเท็จจริงและสถิติภาวะสุขภาพภาคใต้ 2550**

ผู้จัดทำ

โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.) และ หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ความยาว

78 หน้า (ขนาดเอ 5) ขนาดไฟล์ข้อมูล 7 MB

เนื้อหา

ข้อมูลจากหน่วยงาน, ผลงานวิจัย, รายงานทางวิชาการ ที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะคุณภาพของประชาชนในภาคใต้ ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ 12 เรื่อง ได้แก่ ไข้มาลาเรีย, ไข้เลือดออก, โรคเอดส์, วัณโรค, โรคกระเพาะ, เบาหวาน, อนามัยแม่และเด็ก, โรคอ้วนในเด็ก, สุขภาพช่องปากในเด็ก, อุบัติเหตุจราจร, สภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนภาคใต้, สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ดาวน์โหลด!

<http://www.rdh.psu.ac.th/facts.pdf>

โครงการบัณฑิตอาสา

ตั้งแต่ปี 2547 ที่บัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือ บอ.มอ. ได้ดำเนินโครงการมาแล้ว 2 รุ่น และมีบัณฑิตอาสาที่สำเร็จหลักสูตรแล้วรวม 33 คน โดยเมื่อสำเร็จหลักสูตรแล้วบอ.มอ. ทั้งหมดสามารถทำงานในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ, เอกชน, NGO รวมถึงศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

สำหรับ บอ.มอ.รุ่นที่ 3 ทั้ง 26 คน ได้ลงไปใช้ชีวิตเรียนรู้ชุมชน และเมื่อเดือนตุลาคม 2550 ทางโครงการ บอ.มอ. ได้จัดการประชุมรวมโซนขึ้น ณ โรงแรมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ บอ.มอ. ได้นำเสนอโครงการที่จะทำร่วมกันกับชุมชน ซึ่งโครงการดังกล่าวต้องมาจากความต้องการ ของชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โดยโครงการที่ บอ.มอ.ได้นำเสนอเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนสามารถแยกได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่

โครงการเกี่ยวกับสุขภาพ ได้แก่

- โครงการป้องกันโรคระบบทางเดินหายใจและฝุ่นละออง อย่างมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชนบ้านบางสำโรง ตำบลท่าทองใหม่ อำเภอกาญจนาดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โครงการส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านช่องพิน ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

- โครงการศึกษาและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในการรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น บ้านสารวัน ตำบลโทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี เป็นต้น

โครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน บ้านคูเหนือ ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

- โครงการนักวิจัยรุ่นจิ๋ว บ้านปากบารา ตำบลปากบารา อำเภอละงู จังหวัดสตูล

เกาะติดภารกิจชุมชน บัณฑิตอาสา รุ่นที่ 3

โครงการเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มอาชีพ ได้แก่

- โครงการส่งเสริมการจักสานและเย็บจากโดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชน บ้านคลองลำชาน อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

- โครงการเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มเครื่องแกงชุมชนบางแดด ตำบลแม่นางขาว อำเภอศุภบุรี จังหวัดพังงา

- โครงการพัฒนาทักษะฝีมือและเทคนิคการใช้สีส้นลวดลายที่เหมาะสมในผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก พื้นที่บ้านพงจือมือเระ ตำบลกาญจนาภิเษก อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

- โครงการตั้งศูนย์การเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บ้านสำนัก ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง

อาจกล่าวได้ว่า การทำหน้าที่ของบัณฑิตอาสา รุ่นที่ 3 นี้ ได้เดินทางมาเกือบถึงโค้งสุดท้ายแล้ว กับระยะเวลาที่เหลืออีกไม่กี่เดือนที่ทุกคนต้องกลับไปดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ร่วมกับชุมชน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมาย

เดือนมีนาคมปีนี้จะป็นช่วงสิ้นสุดโครงการฯ ที่นักพัฒนาชุมชนเหล่านี้จะนำผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการมาเสนอ ซึ่งจะได้อายางานถึงความสำเร็จของแต่ละโครงการต่อไป

เสียงสะท้อนจากชุมชน

หมอหรือหวาน วัชรจิโรสถกุล

ที่เลี้ยงในพื้นที่บ้านศาลาแม็ง ต.คลองเฉลิม อ.งหรา จ.พัทลุง

“แต่ก่อน หมอ. ถูกปิดชาวบ้านธรรมดาไม่กล้าเข้าไปหา แต่เมื่อมี บอ.มอ. เข้ามาในชุมชน เหมือนกับว่า หมอ. ได้เปิดรั้ว เปิดประตูเพื่อให้ชาวบ้านได้เข้าไปหา นักวิชาการ และมี บอ.มอ. เป็นสะพานพานักวิชาการลงเดินดินได้

เมื่อก่อนชาวบ้านก็อยู่แบบตัวใครตัวมัน ต่างคนต่างทำ ตอนนี้อาสาสมัครเริ่มเห็นถึงความสำคัญ ตื่นตัวในการทำกิจกรรมมากขึ้น เพราะบอ.มอ.มาช่วย ”

คุณเดือนจิต กองเพือ

ที่เลี้ยงในพื้นที่ ต.ท่าทองใหม่ อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี

“โครงการบัณฑิตอาสาเป็นโครงการที่ดีมาก ทำให้ตัวบัณฑิตได้พัฒนาสังคมไปพร้อมๆ กับพัฒนาตนเอง คนที่เป็นบัณฑิตอาสาที่มีจิตสาธารณะในการเรียนรู้ชุมชน จนเกิดแนวคิดในการแก้ปัญหาให้กับคนในชุมชนในพื้นที่นั้น ”

คุณสมปอง อดอินโหม่ง

ประธานกลุ่มจักสาน หมู่ที่ 4 ต.ท่าข้าม อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี

“รู้สึกดีมากๆ ที่มีโครงการ บอ. มอ. โครงการฯ นี้มีประโยชน์มากๆ เนื่องจากชาวบ้านไม่ค่อยมีความรู้ ไม่มีประสบการณ์ ในพื้นที่มีปัญหามากมาย และไม่รู้ว่าจะประสานงาน หรือติดต่อผ่านทางหน่วยงานใด

บอ.มอ. เข้ามาช่วยในส่วนของการประสานงานกับหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ บอ.มอ. เป็นเพื่อนคู่คิดให้กับคนในชุมชนทั้งในยามที่มีปัญหาและไม่มีปัญหา อย่างน้อยชาวบ้านก็กล้าที่จะเดินไปข้างหน้ามากยิ่งขึ้น กล้าตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป เพราะอุ่นใจที่มี บอ.มอ. อยู่ข้างๆ ”

คุณชารีฟิ: กามาเซ:

อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน บ้านสูงบางไระ้ ต.กาญยบอเกาะ อ.รามัน จ.ยะลา

“รู้สึกดีใจ และภูมิใจที่มีโครงการ บอ.มอ. เข้ามาในหมู่บ้านสูงบางไระ้ เมื่อโครงการฯ เข้ามาส่งผลให้เกิดความรู้ การสร้างเครือข่ายกับกลุ่มต่างๆ ที่อยู่นอกพื้นที่ การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การได้รู้จักกับพื้นที่อื่นๆ และการได้รู้สภาพปัญหา สภาพความเป็นมา เมื่อมีการประชุม หรือพบปะกัน จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นตัวสร้างความสัมพันธ์ เข้าใจคนในชุมชนมากขึ้น และกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความรักใคร่กลมเกลียวตลอดไป ”

บัณฑิตอาสากับการเปลี่ยนแปลง

นายอัมหมัดรุสดี นาคอ
บัณฑิตอาสา รุ่นที่ 3
ปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านคูเหนือ
ต.คลองเฉลิม อ.งศขร จ.พัทลุง

“

การเรียนรู้สิ่งใหม่ ความรับผิดชอบ บุขยสัมพันธ์, การวางแผนและวิถีชีวิต คือ สิ่งสำคัญที่คงไม่เกิดขึ้น หากไม่ได้เข้ามาทำงาน บัณฑิตอาสา มอ. นี้

”

นายอัมหมัดรุสดี นาคอ บัณฑิตอาสา มอ. รุ่นที่ 3 อธิบายถึงความรู้สึกหลังจากปฏิบัติงานในพื้นที่เกือบ 1 ปี พร้อมบอกถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ ไว้อย่างน่าสนใจ

“จากการเป็นบัณฑิตอาสา มอ. ชีวิตของผมได้เรียนรู้หลายอย่าง เริ่มจากการเรียนรู้ การเรียนรู้ประสบการณ์จริงจากชาวบ้าน จากผู้นำชุมชน จากประสบการณ์หรือจากความคิดเห็นที่เกิดขึ้น แม้ว่าในบางครั้งจะดูเหมือนว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยๆ แต่ผมถือว่าทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการเรียนรู้เสมอ และเชื่อว่าจะกลายเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อตัวเองได้ในวันหนึ่งข้างหน้า

และจากการเรียนรู้จากการทำงานในพื้นที่นี้เองที่ถือว่าการทดสอบความรับผิดชอบและความซื่อตรง เนื่องจากงานบัณฑิตอาสาเป็นงานที่ทำในชุมชน ใช้ชุมชนเป็นทั้งบ้านและที่ทำงาน ดังนั้นความตระหนักในหน้าที่จึงทำให้ผมต้องทำงานอย่างเต็มที่ มิได้ละทิ้งงานในพื้นที่หรือออกจากชุมชนโดยไม่มีสาเหตุ เพราะผมมีคติตามแนวคิดความเชื่อของมุสลิมว่า ความรับผิดชอบในเรื่องงานที่เราทำเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และในโลกหน้า เราต้องถูกทดสอบถึงความรับผิดชอบนี้อย่างแน่นอน

มนุษยสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้กับการทำงานในชุมชน เริ่มต้นจากการทักทายด้วยรอยยิ้มก็สามารถที่จะผูกมิตรกับชนในชุมชนและสร้างสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการทำงานได้มากขึ้น

งานบัณฑิตอาสาไม่เพียงแต่พัฒนาตัวเราเองเท่านั้น แต่ยังทำให้ผมเป็นคนที่สามารถวิเคราะห์ เหตุการณ์ สถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ คิดได้อย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น ผมได้ฝึกการวางแผนการทำงาน แม้ว่าทำงานในสิ่งที่เล็กก็ตาม แต่จะพยายามฝึกการวางแผนการทำงาน และหลายต่อหลายครั้งที่ได้มีโอกาสใช้ความรู้ตรงนี้มาใช้วางแผนกับชีวิตประจำวัน ส่งผลให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างรอบคอบยิ่งขึ้น และยังมีเวลาในการจัดการงานต่างๆ ได้มากขึ้น สิ่งเหล่านี้ก็ได้จากโครงการเช่นกัน

ผมมีความประทับใจในรูปแบบวิถีชีวิต ผมได้สัมผัสกับรูปแบบวิถีชีวิตอย่างเรียบง่าย คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีวิถีชีวิตผูกพันกับสายน้ำ ลำธาร มีวิถีเศรษฐกิจแบบพอเพียง ส่งผลทำให้ผมมีจิตใจที่เข้มแข็ง และมีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานในชุมชนแห่งนี้อย่างเต็มภาคภูมิ”

สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นการเรียบเรียงจากประสบการณ์ในการใช้ชีวิตจริงในชุมชนและจากการที่เข้าร่วมเป็นหนึ่งในฐานะบอ.มอ. รุ่นที่ 3 ภายใต้โครงการบัณฑิตอาสา มอ. ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตนเองเท่าที่สามารถที่จะเรียบเรียงเป็นตัวอักษรได้ ถึงแม้ว่าจตุรัสสนในการเรียบเรียงถ้อยคำ แต่สำหรับ บอ.มอ.แล้วมันมีคุณค่าอย่างยิ่ง และเป็นสิ่งที่ยากที่จะลืมได้

เมื่อฉันถูกสอบปากคำ !

ใครจะคิดว่า เดือนรอมฎอนที่มุสลิมใช้ชีวิตอยู่อย่างสงบ และสำรวมที่บ้านสำนักแห่งนี้จะมีเหตุการณ์ที่บันทึกน่าสนใจ บอ.มอ. จาก ร้ว มอ. อย่างฉันได้ เหตุการณ์ที่ว่่านั้น คือ **ฉันถูกเรียกสอบปากคำ !**

ฉันยังจำได้แม่นว่าเย็นย่ำค่ำของวันที่ 26 กันยายน 2550 ขณะละศีลอด **“ฟิยูย”** หนึ่งในที่เลี้ยงในพื้นที่บอกว่าตำรวจจาก ป้อมหน้าบ้านเรียกพบ ฟิยูยยังคาดเดาว่าตำรวจน่าจะขอให้ช่วย ให้ทำแผนหรือไมก็เรื่องข้อมูลหมู่บ้านกระมังแต่ฉันก็นึกสงสัยว่า **ไม่ได้สนิทกันแล้วเรียกพบ มันแปลก** อึกใจ ก็ดีใจที่ตำรวจเห็น ความสำคัญของงานบัณฑิตอาสา มอ. ฉันจึงไม่รอช้า รีบชุดไป พบตำรวจ

ทันทีที่ฉันเดินทางไปถึงป้อมตำรวจ เจ้าหน้าที่ชี้แจงว่า ที่เรียกพบตัวนี้เพื่อขอทำความรู้จักฉัน ในฐานะ บัณฑิตอาสา มอ. ซึ่งเป็นคนแปลกหน้าคนหนึ่งในกลุ่มบ้าน แต่ในขณะที่เดียวกันก็มี บุคคลร้องเรียนไปยังจังหวัดว่า มีนักศึกษาจาก 3 จังหวัด ชายแดนใต้เข้ามาอยู่ในชุมชนแล้วปลุกระดมชาวบ้าน แต่ไม่ ระบุว่า เป็นเรื่องอะไร กลับบอกเพียงว่า นักศึกษาเหล่านี้พักอยู่ ใกล้ป้อมตำรวจเท่านั้น

แน่นอนที่สุด ตำรวจสายตรวจตำบลซึ่งรับคำสั่งจาก สถานีตำรวจภูธร ก็เล็งเป้าตรงมาที่ฉันทันที

ทันทีที่ได้รับข้อกล่าวหาซึ่งไม่เป็นจริง หัวใจฉันเต้น ไม่เป็นลำ มีคนเข้าใจว่าฉันเป็นอย่างนี้ด้วยหรือ ทั้งๆ ที่มันไกล กับความเป็นจริงมาก และตำรวจนายนั้นกล่าวว่า คงมีใครซึ่ง อาจยังไม่เคยพูดคุยกับฉันด้วยซ้ำ แต่ไม่ชอบใจที่ฉันทำงาน

นางสาวสุกัญญา สังหลัด
บัณฑิตอาสารุ่นที่ 3
ปฏิบัติงานในพื้นที่ ม.3 ต.ม่วงกลวง
อ.เกาะปอร์ จ.ระนอง

ร่วมกับกลุ่มที่ดูเหมือนจะอยู่คนละฝ่าย (ด้านการเมือง) กับเขาผู้นั้น จึงได้สร้าง เรื่องขึ้น มาทำลายขวัญกำลังใจ

แม้จะซัดในเวลานั้น แต่ก็ พยายามกุมสติไม่ให้เห็นว่าเราวิตก แคไหน ตำรวจบอกว่าเขาเชื่อว่า จากการ ได้เห็นการทำงานทำให้รู้ว่าฉันนี่บริสุทธิ์ ไม่มีพฤติกรรมเช่นนั้น แต่จำเป็นต้อง เก็บประวัติไว้เพื่อการตรวจสอบ และ ยังกล่าวอีกว่า เราทำงานชุมชนต้อง วางตัวเป็นกลางมากๆ แม้มันจะยาก ก็ตาม และอย่าคิดมากเรื่องนี้ สุดท้าย ตำรวจให้ฉันลงลายมือชื่อ ผู้ให้ปากคำ ในแบบฟอร์ม เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการ

ท่ามกลางเหตุการณ์เร้าใจก็ยังเติมไปด้วยความยินดี คือทันทีที่ เรื่องราวนี้แพร่สะพัดทั้งในชุมชนและเพื่อนๆ บัณฑิตอาสา และ ที่เลี้ยงในพื้นที่ ทุกคนต่างส่งผ่านกำลังใจในหลายรูปแบบทำให้ ฉันสามารถข้ามผ่านความรู้สึกร้ายๆและมีกำลังใจทำงานต่อไปได้ เหตุการณ์ในครั้งนี้ผ่านพ้นไปด้วยดี ผ่านพ้นไปได้ด้วย ผลงานการกระทำของเราที่ได้ทุ่มเทให้กับชุมชน แม้ว่าจะ เป็น เรื่องที่คาดไม่ถึงก็เป็นเหตุการณ์สำคัญที่ตอกย้ำถึงความหมาย ของคำว่า **“การวางตัวเป็นกลาง”** ซึ่งแม้ว่าจะเป็นเรื่องยาก แต่ก็มีความสำคัญหากเราต้องทำงานร่วมกับชุมชน

มอบของที่ระลึก

รศ.ดร.สุรพล อารีย์กุล รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มอบของที่ระลึกแด่ ศาสตราจารย์ ยรรยง จิระนคร เพื่อแสดงความขอบคุณในโอกาสที่มอบบรรยายในหัวข้อ **“เส้นทาง ความรู้ของ ศาสตราจารย์สองแผ่นดิน : ทาดใหญ่สู่สิบสองปันนา ประสบการณ์ การสร้างความสมานฉันท์เปรียบเทียบระหว่างยูนนานและสามจังหวัดชายแดนใต้”** เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2551 ณ อาคารบริหาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์

สำหรับท่านที่สนใจเนื้อหาการเสวนา ติดต่อได้ที่ วพส.

“...การให้ ยังเป็นป่อเกิดแห่งความสุขอีกด้วย กล่าวคือ
ผู้ให้ก็มีความสุข มีความอึดเอิบใจ
ผู้รับก็มีความสุข มีทำสังใจ
สังคมส่วนรวม ตลอดถึงประเทศชาติ
ก็มีความสุข มีความร่มเย็น...”

”

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

นิพนธ์ รัตนาคม, ทิพย์วดี มากแก้ว, รัตติกาล ขนานแก้ว, อาชีวะ และมิมา, อานิตี หวังกุลสำ, ขนิษฐา ะยมะเช, อารีย์ คงรอด

คณะที่ปรึกษา

ศ.นพ.วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์, พศ.ดร.กพญ.อังคณา เรียมมนตรี, พญ.ดร.รัศมี สังข์ทอง, นพ.วรสสิทธิ์ ศรศรีวิชัย, กิตติวรรณ เดชวายุกุล, วิลาภา ฐาน์กาญจน์

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ (วพส.)

ชั้น 6 อาคารบริหาร คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทร./แฟกซ์ 0-7445-5150
www.rdh.psu.ac.th

กรุณาส่ง

สนใจติดตามข่าวสารด้านสุขภาพ/สุขภาพ:
ตอบรับเป็นสมาชิกจดหมายข่าว **“รอบรู้สุขภาพภาคใต้”** โดยไม่มีค่าใช้จ่ายได้ที่
โทร./แฟกซ์ 0-7445-5150 หรือ อีเมล : ird_south@yahoo.co.th